

Ο Δημήτρης Γεωργίου του Ιωάννου
καί η Κεντρική Πλατεία του πανφοπωλείου τή δεκαετία
του 1950

Ο Δημήτρης Γεωργίου σήμερα είναι ένας ενδιαβότος επιπλοποιός στή Λεμεσό, καί εργάζεται συνεχώς στό δικό του επιπλοποιείο στήν οδό Αθηνών αρ. 10.

Γέννημα καί θρέμμα τής Λεμεσού, μόλις απεφοίτησε από τήν δευτέρα αστική σχολή Λεμεσού μ' άριστα, άρχισε νά μαθαίνει τήν τέχνη του επιπλοποιού στό επιπλοποιείο του μάστρου Κώστα Παναγιώτου τό 1951. Τον ζω εδώ ότι γεννήθηκε στίς 21/3/1935.

Όταν έρχισε νά εργάζεται, ξεκινούσε μέ τά πόδια, δηλαδή περπατητός από τό σημερινό ξενοδοχείο AJAX νά έρθει στό μαγαζί νά ανάψει τή φωτιά νά βράσει η κόλλα γιά νά είναι έτοιμη νά δουλέψουν οι μαστόροι. Γιά νά φθάσει στό μαγαζί του μάστρου του χρειάζετο περίπου μισή ώρα ακριβώς. Όμως τό μεράκι γιά τή μάθηση της τέχνης καί η αγάπη πρός τό επάγγελμα έδιδαν θάρρος καί πείσμα στόν μικρό Δημητράκη πού προόδευε συνεχώς μαθαίνοντας τήν τέχνη που πραγματικά από πολύ ενωρίς εφαίνετο ότι θά εγίνετο εκλεκτός τεχνίτης.

Έτσι τό 1957 γίνεται μάστρος στό ίδιο τό μαγαζί καί αναλαμβάνει τήν διαχείρηση του καί δημιουργεί έμα ωραίο καί καλό όνομα επιπλοποιού σ' ολόκληρη τήν επαρχ. Λεμεσού.

Έχει κατασκευάσει έπιπλα ποιότητας όλων των ειδών σέ εκατοντάδες οικογένειες τόσο στή Λεμεσό όσο καί στήν επαρχία πού τά ίδια τά έπιπλα φημίζουν τόν κατασκευαστή των.

Άπό λαογραφικής πλευράς ρώτησα τόν Δημήτρη νά μας παρουσιάσει τήν εικόνα της πλατείας της κεντρικής αγοράς καί των γύρω κεντρικών της δρόμων μέ ονόματα μαγαζιών, ονόματα των μαγαζάτορων, τό ειδος των επιχειρήσεων των στίς αρχές της δεκαετίας του 1950. Έφερε στήν μνήμη των πολλές αναμνήσεις καί μέ προσοχή μου έδωσε μιά φανταστική εικόνα της περιοχής.

Θυμάται καί αρχίζει τήν περιγραφή της πλατείας του 1950.

Τό φούρνο καί τόν φούρναρη Τιμολέωντα Λιβάνιο, τό κατάστημα εργάλειων καί μπογιάδων Νίνου Τσάρνου, τά κυνηγετικά είδη Κώστα Πήττα, τόν ράφτη Σάκη Κωνσταντίνου Κόλονο, τό τυπογραφείο

Κόκου Άραδηπιώτη, τόν σκαρπάρη Ηώστα Γιργαλλέτο, τόν χρυσοχόο Αντώνη Καλοπαίδη, τό κατάστημα ειδών ρουχισμού Ηλίας Λαζαρίδης, τό κουρείο του Τοφή Ηυριάκου, τό κουρείο του Γεώργιου Λαζάρου, τό κουρείο των αδελφών Ηώστα καί Αιμήλιου Βασιλειάδη, στή γωνιά τό Λαικόν Φαρμακείο, καί στήν απέναντι γωνιά τό φαρμακείο του Ανδρέα Λάμπρου, Ξρήστος Παπαδούρης μπακάλικο, Λοίζος Θαλύμπιος κατασκευή καρεκλών, Νικόλας Μαλιώτης δερματέμπορος, Βιβλιοπωλείο Μήτσος Γαβριηλίδης, στεγνωκαθαριστήριο Πανίκου Χαρπέττα, μπακάλικο Λοιζή Καλοχωρίτη, μπακάλικο αδελφοί Δργύρη, μπακάλικο Ήρόδοτος Έλληνας, Ηώστας Γεωργιάδης καί Δημήτρης Χριστοδούλιδης τά δύο μπακάλινα δεξιά καί αριστερά της νεοίας εισόδου της κεντρικής αγοράς, τό γραφείο του τμήματος υδατοπρομήθειας Λεμεσού, τό υποκαμισοποιείο του Χαράλαμπου Πάγκαλου, τήν χειρουργική αλινική του γιατρού Αναστασιάδη γαμπρού του γιατρού Μαλιαράκη οπου κατά τήν διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-1959 χειρουργήθηκε ο σπαυραετός του μαχαίρα Γρηγόρης Αυξεντίου υπαργηγός της οργάνωσης, τό καφεκοπτείο του Μιχάλη Ανατολίτη, καί τό περίπτερο του Παναγιώτη, τό κουρείο του Χαράλαμπου Σολομωνίδη πού εξέδιδε καί τήν κομμουνιστική εφημερίδα ο Ηέος Έλληνας, καί δίπλα στό δρόμο ο σταθμός των αμαξών μέ τά άλογα.

Τή δεκαετία του 1950 η οδός Σαριπόλου ενώνετο μέ τήν οδό Κανάρη πρός βορράν.

Σύντομα αρχίζουν εργασίες από τόν Δήμο Λεμεσού γιά ανάπλαση της πλατείας της κεντρικής αγοράς. Η ανάπλαση θά δώσει νέα μορφή, νέα καταστήματα καί ίσως νέα ονόματα.

Δημήτρης Γεωργίου

Δημήτρης Γεωργίου του Ιωάννου
29η Ιανουαρίου 2010.

Στήν φημισμένη καί πολύ παλιά αυτή πλατεία ψηφιέ πόλης ο Δημητράκης Γεωργίου γιαί μιά στιγμή σταμάτησε τήν αφήγηση του καί μου είπε. Αναφέραμε γιαί τά καταστήματα γιαί τά μαχαζιά γιαί τά ονόματα των κατασηματαρχών αλλά δέν είπαμε σχεδόν τίποτε γιαί τούς αμαξάδες γιαί τούς μαχαλλεπάριδες καί τούς άλλους όλους εκείνους τούς μικροπωλητές της πλατείας καί έτσι αρχίζουμε τό γράψιμο πάλι.

ΑΜΑΣΞΕΣ

Ζ' ολόκληρη τη Λεμεσό λειτουργούσαν 40 άμαξες που μετέφεραν άτομα καί εμπορεύματα σ' όλα τά μέρη της Λεμεσού καί των κοντινών περιχώρων. Όλες αυτές οι άμαξες εσύροντο από ένα η δύο άλογα μέ τόν αμαξά νά κέθεται μπροστά πάνω κρατώντας τά ρέτινα καί τό καμιτσί. Στήν πλατεία στάθμευαν 8 άμαξες στήν ανατολική πλευρά του δρόμου.

1. Δημήτρης Φυιακάς Παππούς του Δημήτρη Γεωργίου γεννημένος τό 1900 καί αμαξάς από τό 1915. Επίσης αμαξάδες τά παιδιά του Ηιχάλης καί Παντέλας. Ο Παντέλας έγινε ταξιτζής μετά τό 1952.
2. Ηράκλης Γεννημένος τό 1900 καί στήν συνέχει ο γιός του Τάκης
3. Στέλιος Ταραπιλλίκος αμαξάς της πλατείας γεννημένος τό 1900.
4. Στέλιος Κρητικός Άμαξάς της πλατείας γεννημένος τό 1926.
5. Γεώργιος Ιωάννου Γεννημένος τό 1901. Πατέρας του Δημητράκη Γεωργίου καί έτσι γνώστης της κατάστασης από πρώτον χέρι.
6. Τσιανάκης Άμαξάς της πλατείας γεννημένος τό 1922.
7. Νικολής Άμαξάς της πλατείας γεννημένος τό 1900.
8. Καννούρης Άμαξάς γεννημένος τό 1903.

Τό 1952 τό δημοτικό συμβούλιο Λεμεσού γιά σκοπούς καθαριώτητας κατάργησε τίς άμαξες στήν πόλη. Όλοι πήραν αποζημίωση από 80 λίρες ο καθένας καί άμαξες πωλήθησαν στήν Ρόδο καί στήν Τουρκία.

ΚΟΥΛΟΥΡΑΔΕΣ Στήν πλατεία δίπλα από τό Φαριακείο του Ανδρέα Λέμπρου υπήρχαν δύο αμαξούδια που πουλούσαν κουλλούρια ο Χριστάκης Αστυνόμος καί ο Αυγουστής Ορθοδόξου. Ήγα πάρα πέρα ο Καθένας θωλούσε ελιδπηττες καί τιτσιριδόπηττες.

ΜΑΧΑΛΛΕΠΙ Μαχαλλεπάς με τό αμαξούδι ο Γιώρης ο Μάυρος γαμπρός του άλλου μαχαλλεπάρη της πόλης Θάνταρου.

ΣΟΥΓΛΑΚΙΑ Σουγλάκια ο αερέχασφος Γιάγκης πού πάντοτε μαζί του τόν βοηθούσε η γυναίκα του. Πωλούσε τήν πήττα τά σουγλάκια τήν μεγάλη πρός 2 σελίνια καί τήν μισή πρός 10 γρόσια.

ΟΡΝΙΟΣΣ Ο τούρκος Μεχμέττ καί ο γιός του Ηιχάτα πωλούσαν όρνιθες καί πουλλερικά ζωντανά μέσα σέ κλουβιά καί καλάθια. Όταν ο Φυιακάς ο αμαξάς πώλησε τήν άμαξα του πουλούσε καί αυτός πουλλερικά καί όρνιθες στήν πλατεία παντοπωλείου.

Δημήτρης Κεργιάν

Δέν πρέπει νά ξεχάσωμε τούς μικρούς καί βοηθητικούς συντελεστές της πλατείας αυτής. Ήδηται λοιπόν ο Δημήτρης καί αφήνει τήν σημερηνή εικόνα της πλατείας καί μέ τίς αναμνήσεις του μας μεταφέρειακόμα λίγα χρόνια πίσω από τό 1950 σέ μιά περίοδο πού ο ανθρώπος ζούσε αγνός βγάζοντας τό φαμί του μέ τόν ιδρώτα του που τό μεροκάματο δέν ξεπερνούσε τά 3 σελίνια. Έχουμάται λέει μικρός που υπήρχαν τά χαρακώματα στό κέντρο ακριβώς της πλατείας γιά νά προφύγονται οι οι πολίτες αλλά κάι οι διάφοροι μικροκαταστηματάρχες. Η περίοδος αυτή 1940 - 1945 περίοδος πολέμου καί παγκόσμιας αναταραχής, αρίσης, φτώχειας καί ανεργίας δπου στήν πλατεία ο Λλέξανδρος μετέφερε τά ζώα από τήν πλατεία στό χάνι του Καμπανελλή καμιά 250 ρια μέτρα νοτιότερα καί μετά τό απόγευμα τά ξανάφερνε πίσω γιά ένα γρόσι τό κομμάτι. Αυτή η δουλειά γινόταν αθημερινά ξεκινώντας από τό χωράφι που βρισκόταν τό λαϊκό φαρμακείο πρίν νά άπιστει.

Πώς νά ξεχαστούν οι αχθοφόροι/καλθάες ο Νούκης καί ο Γιαννής, πού γιά ένα γρόσι μόνο μετέφεραν τά καλάθια φώνια των αρχοντικών οικογενειών στό σπίτια των τρέχοντας νέρθουν πίσω νά προφίάσουν τήν δουλειά πρίν τό μεσημέρι.

Μπορούμε νά αφίσουμε πίσω τοτές τελλάληδες αδέλφια Ιωστήν καί Σάββαν που αθημερινάς πουλούσαν σέ δημοπρασίαν έπιπλα, άμαξες, ποδήλατα, σπίτια αλα ούνα άλα τρέ. Ένα τρανό παράδειγμα, η δημοπρασία ευρίσκετο σέ εξέληξη, πουλώντας τά 2 σπίτια στή βορειοδυτική γωνιά της πλατείας γιά 150 μόνον λίρες. Εκείν τήν στιγμή περνούσε ένας τούρκος μέ τό ποδήλατο του καί μόλις άκουσε 150 λίρες αμέσως αύξησε τό ποσό σέ 155 λίρες. Τότε ο τελλάλης φώνας αλα τρέ καί έτσι τά σπίτια κοτσανιάστηκαν αμέσως πάνω του. Τά σπίτια αυτά σήμερα μαγαζιά ευρίσκονται γωνία Σαριπόλου καί Αθηνών στήν βορειοδυτική πλευρά της γωνιάς καί είναι περιουσία των θυγατέρων του.

Τί νά πόύμε γιά τούς γραφικούς λούστρους της πλατείας τόν ορπινήν κάι τό τούρκο Χασανάκη μέ τό αίπιν του, που πογιάτιζαν καί λουστράριζαν παπούτσια πρός 3 γρόσια. Ο γνωστός γιά τό αίπιν του Χασανάκης πρίν αρχίσει τό πογιάτισμα σήκωνε τό παντελόνι του πελάτη λίγο πάνω από τήν αλάτσα γιά νά πιάσει λάϊον τήν ζάμπαν του νά του περάσει τό μεράκι.

Οι ποιητάρηδες Άζηνος καί Τζαππούρας αθημερινού λειτουργοί της πλατείας πουλούσαν τά τυπογραφημένα ποιήματα των πού πάντοτε εξυμνούσαν τά τελευταία μεγάλα γεγονότα καί νέα της Εύπρου αφού δέν υπήρχα άλλος τρόπος ο κόσμος νά μάθει τά γεγονότα μέ λεπτομέρειες.

